

Bendroji informacija - Slovėnija

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([sl](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [en](#).

TURINIO LENTELE

- 1 Kaip išdėstoma paskutinė valia dėl turto palikimo (testamentu, bendruoju testamentu, paveldėjimo susitarimu)?
- 2 Ar paskutinė valia turi būti registruojama, ir jeigu taip, koku būdu?
- 3 Ar taikomi laisvės išreikšti paskutinę valią dėl turto palikimo apribojimai (pvz., privalomoji palikimo dalis)?
- 4 Jei paskutinė valia dėl turto palikimo neišreikšta, kas yra paveldėtojas ir kiek turto paveldi?
- 5 Kokia institucija kompetentinga:
 - 5.1 spręsti paveldėjimo klausimus?
 - 5.2 priimti pareiškimą dėl paveldėjimo atsisakymo arba priėmimo?
 - 5.3 priimti pareiškimą dėl testamentinės išskirtinės priėmimo arba atsisakymo?
 - 5.4 priimti pareiškimą dėl privalomosios palikimo dalies priėmimo arba atsisakymo?
- 6 Trumpai aprašykite nacionalinės teisės procedūrą, pagal kurią sprendžiami paveldėjimo klausimai, įskaitant turto realizavimo ir padalijimo klausimus (taip pat nurodykite, ar paveldėjimo procedūrą turi pradėti teismas ar kita kompetentinga institucija, ar ji pradama automatiškai).
- 7 Kaip ir kada asmuo tampa įpėdiniu ir testamentinės išskirtinės gavėju?
- 8 Ar įpėdiniai atsako už mirusiojo skolas, ir jei taip, kokiomis sąlygomis?
- 9 Kokių dokumentų ir (arba) informacijos paprastai reikalaujama registruojant nekilnojamąjį turtą?
 - 9.1 Ar administratorius skiriamas privalomai arba privalomai to paprašius? Jei jis skiriamas privalomai arba privalomai to paprašius, kokių veiksmų tam reikia imtis?
 - 9.2 Kas įgaliotas vykdyti mirusiojo paskutinę valią ir (arba) administruoti turtą?
 - 9.3 Kokie yra administratorių įgaliojimai?
- 10 Kokie dokumentai vykdam paveldėjimo procedūrą ar ją užbaigus pagal nacionalinę teisę paprastai išduodami paveldėtojų statusui ir teisėms patvirtinti? Ar jie turi konkrečią įrodomąją galią?

Ši informacijos suvestinė parengta kartu su ES notariatų taryba (CNUE).

1 Kaip išdėstoma paskutinė valia dėl turto palikimo (testamentu, bendruoju testamentu, paveldėjimo susitarimu)?

a) Testamentai. Testamentas galioja, jeigu jis sudaromas laikantis Paveldėjimo įstatyme nustatytos formos reikalavimų ir kitų šiam įstatyme nustatytų sąlygų.

Paveldėjimo įstatymu pripažįstamos šios testamentų formos: ranka surašytas testamentas, liudytojų akivaizdoje pasirašytas testamentas, teismo testamentas, žodinis testamentas, užsienyje sudarytas testamentas, plaukiojančiame Slovėnijos laive sudarytas testamentas, nepaprastosios padėties arba karo metu sudarytas testamentas ir tarptautinis testamentas.

Paveldėjimo įstatyme nustatyti šie testamentų formai keliami reikalavimai.

Ranka surašytas testamentas galioja, jeigu testatorius jį surašė ir pasirašė pats (Paveldėjimo įstatymo 63 straipsnio 1 dalis).

Skaityti ir rašyti gebantis testatorius sudaro **liudytojų akivaizdoje pasirašomą testamentą** savo ranka dviejų liudytojų akivaizdoje pasirašydamas dokumentą, kurį jo vardu sudarė kitas asmuo, ir šių liudytojų akivaizdoje patvirtina, kad tai yra jo testamentas. Liudytojai testamente užrašo savo vardus ir pavardes ir prieraše nurodo, kad pasirašo kaip liudytojai, tačiau šis prierašas nėra būtina testamentą galiojimo sąlyga (Paveldėjimo įstatymo 64 straipsnis).

Teismo testamentą testatoriaus prašymu gali sudaryti kompetentingo teismo teisėjas, kuris pirmasis nustato testatoriaus tapatybę. Tuomet testatorius perskaito ir pasirašo testamentą, o teisėjas testamente patvirtina, kad testatorius jį perskaitė ir pasirašė jo akivaizdoje. Jeigu testatorius nemoka skaityti teisėjo sudaryto testamentą arba negali to padaryti, teisėjas testamentą testatoriui perskaito dviejų liudytojų akivaizdoje. Tuomet testatorius, patvirtinęs, kad tai yra jo testamentas, tų pačių liudytojų akivaizdoje pasirašo testamentą arba užrašo ant jo savo inicialus. Tuomet testamentą pasirašo liudytojai (Paveldėjimo įstatymo 65 ir 66 straipsniai).

Užsienyje sudaromą testamentą užsienyje esančiam Slovėnijos Respublikos piliečiui pagal teismo testamentų sudarymui taikomus reikalavimus gali sudaryti konsulinis reikalus sprendžiantis Slovėnijos Respublikos konsulinis arba diplomatinis pareigūnas (Paveldėjimo įstatymo 69 straipsnis).

Laivo kapitonas gali **sudaryti testamentą plaukiojančiame Slovėnijos laive** pagal teismo testamentų sudarymui taikomas nuostatas. Testamentas nustoja galioti praėjus 30 dienų nuo testatoriaus sugrįžimo į Slovėnijos Respubliką (Paveldėjimo įstatymo 70 straipsnis).

Nepaprastosios padėties arba karo metu sudarytas testamentas: nepaprastosios padėties arba karo metu kuopos vadas arba lygiaverčio ar aukštesnio dalinio vadas, arba bet kuris kitas vado pareigas einantis asmuo gali sudaryti kariuomenės darbuotojo testamentą pagal teismo testamentų sudarymui taikomas nuostatas. Testamentas nustoja galioti praėjus 60 dienų nuo nepaprastosios padėties arba karo pabaigos, jeigu testatoriaus karinė tarnyba baigiasi iki šio termino arba po jo, arba praėjus 30 dienų nuo jo karo tarnybos pabaigos (Paveldėjimo įstatymo 71 straipsnis).

Tarptautinis testamentas turi būti sudaromas raštu. Nereikalaujama, kad testatorius savo ranka surašytų testamentą, be to, testamentas gali būti surašomas bet kuria kalba ranka arba kuriuo nors kitu būdu. Kompetentingo teismo teisėjas testatoriaus prašymu gali sudaryti tarptautinį testamentą, o užsienyje esantis Slovėnijos Respublikos pilietis tai gali padaryti kreipdamasis į Paveldėjimo įstatymo 69 straipsnyje nurodytą diplomatinį arba konsulinį pareigūną (toliau – įgaliotasis asmuo). Testatorius privalo dviejų liudytojų ir įgaliotojo asmens akivaizdoje patvirtinti, kad tai yra jo testamentas ir kad jis yra susipažinęs su jo turiniu, pasirašyti testamentą jų akivaizdoje arba, jeigu jis jau pasirašė testamentą, pripažinti ir patvirtinti, kad testamente yra jo parašas. Jeigu testatorius negali pasirašyti, jis informuoja įgaliotąjį asmenį apie tokio negalėjimo priežastį. Įgaliotasis asmuo apie tai pažymi testamente. Be to, testatorius gali prašyti, kad kitas asmuo jo vardu pasirašytų testamentą. Liudytojai ir įgaliotasis asmuo taip pat padeda savo parašus testatoriaus akivaizdoje ir prieraše nurodo, kad jie pasirašė kaip liudytojai arba kaip įgaliotasis asmuo (Paveldėjimo įstatymo 71a straipsnis). Įstatyme taip pat išsamiau aprašyta, kokie asmenys gali būti liudytojais sudarant tarptautinį testamentą (71b straipsnis), tarptautinio testamentą pasirašymo ir datos nurodymo tvarka (71c straipsnis), tarptautinio testamentą saugojimo tvarka (71č straipsnis), tarptautinio testamentą panaikinimo tvarka (71d straipsnis), tarptautinio testamentą patvirtinimo tvarka (71e straipsnis), patvirtinimo, kad tarptautinis testamentas galioja, tvarka (71f straipsnis) ir formos ir parašų formalumų galiojimo reikalavimai (71g straipsnis).

Žodinis testamentas: testatorius gali priesaika patvirtinti paskutinę valią ir sudaryti testamentą žodžiu dviejų liudytojų akivaizdoje tik išimtinėmis aplinkybėmis, dėl kurių jis negali sudaryti rašytinio testamentą. Žodinis testamentas nustoja galioti praėjus 30 dienų po to, kai išnyksta išimtinės aplinkybės, kuriomis jis buvo sudarytas (Paveldėjimo įstatymo 72 straipsnis). Įstatyme taip pat išsamiau aprašyta, kokie asmenys gali būti liudytojais sudarant žodinį testamentą (73 straipsnis), liudytojų pareigos (74 straipsnis), netinkamos žodinio testamentą nuostatos (75 straipsnis), terminas, per kurį testamentas gali būti pripažintas negaliojančiu (76 straipsnis), ir testamentą sudarymo įrodymai (77 straipsnis).

Notarų įstatyme taip pat numatyta galimybė sudaryti **notarinį testamentą**, t. y. notarinio įrašo forma notaro sudaromas testamentas, kurį padiktuoja testatorius, ir testamentas, kurį testatorius, iš pradžių raštu pareiškęs savo paskutinę valią ir sudaręs testamentą,

teikia tvirtinti notarui. Notarinis testamentas sukelia tokias pat teises pasekmes kaip ir teismo testamentas (Notarų įstatymo 46 straipsnio 1 dalis).

Be pirmiau minėtų oficialių reikalavimų, norint sudaryti galiojantį testamentą, būtina būti veiksniams. Pagal Paveldėjimo įstatymą testamentą gali sudaryti bet kuris savo veiksmų reikšmę ir pasekmes suvokiantis 15 metų sulaukęs asmuo (Paveldėjimo įstatymo 59 straipsnio 1 dalis). Jeigu testatorius testamentą sudaro dėl grasinimų, prievartos, apgaulės ar suklydimo, tas testamentas negalioja, nes dokumente pareikšta valia neatspindi tikrosios ir teisingos testatoriaus valios (Paveldėjimo įstatymo 60 straipsnio 1 dalis).

b) Bendrasis testamentas. Paveldėjimo įstatyme neužsimenama apie bendruosius testamentus ir, kadangi tai nėra viena iš įstatyme nustatytų testamento formų, toks testamentas turi būti laikomas negaliojančiu pagal Paveldėjimo įstatymo 62 straipsnį. Tačiau teismų praktikoje negaliojančiu pripažįstamas tik toks testamentas, kuriuo du asmenys (dažniausiai tai būna sutuoktiniai) paskiria vienas kitą savo įpėdiniu (taip yra todėl, kad šios rūšies testamentas savo pobūdžiu labai panašus į paveldėjimo sutartį, kurią pagal Paveldėjimo įstatymo 103 straipsnį draudžiama sudaryti), o ne dviejų asmenų testamentas, sudarytas trečiojo asmens naudai (žr. prof. K. Zupančič, prof. V. Žnidaršič Skubic, *Dedno pravo* (Paveldėjimo teisė), *Uradni list*, 2009, p. 127–128).

c) Paveldėjimo susitarimas. Pagal Paveldėjimo įstatymą paveldėjimo susitarimas, kuriuo asmuo palieka savo palikimą arba jo dalį kitai susitarimo šaliai arba kitam asmeniui, negalioja (103 straipsnis); panašiai sutartis dėl tikėtino palikimo arba testamentinės išskirtinės (104 straipsnis) ir sutartis dėl testamento turinio (105 straipsnis) pagal įstatymą taip pat negalioja.

2 Ar paskutinė valia turi būti registruojama, ir jeigu taip, kokių būdu?

Ne. Įstatyme nenustatyta speciali testamento autentifikavimo forma.

3 Ar taikomi laisvės išreikšti paskutinę valią dėl turto palikimo apribojimai (pvz., privalomoji palikimo dalis)?

Taip. Įpėdiniai pagal įstatymą turi teisę į palikimo dalį, kuria testatoriui neleidžiama disponuoti (Paveldėjimo įstatymo 26 straipsnio 1 dalis). Ši palikimo dalis vadinama privalomąja palikimo dalimi. Įpėdiniai pagal įstatymą yra: mirusiojo palikuonys, mirusiojo įvaikiai ir jų palikuonys, mirusiojo tėvai ir sutuoktinis. Seneliai, senelės, broliai ir seserys yra įpėdiniai pagal įstatymą tik kai jie turi nuolatinį nedarbingumą ir neturi jokių pragyvenimui reikalingų lėšų. Pirmiau nurodyti asmenys yra įpėdiniai pagal įstatymą, jeigu jie turi teisę paveldėti laikantis įstatyme nustatytos paveldėjimo tvarkos (Paveldėjimo įstatymo 25 straipsnis).

4 Jei paskutinė valia dėl turto palikimo neišreikšta, kas yra paveldėtojas ir kiek turto paveldi?

Tokiu atveju palikimas paveldimas įstatyme nustatyta tvarka: testatoriaus palikimą paveldi palikuonys, jo įvaikiai ir jų palikuonys, sutuoktinis, tėvai, įtėvis (įmotė), to asmens giminaičiai, broliai ir seserys ir jų palikuonys, jo seneliai ir senelės ir jų palikuonys. Vyras ir moteris, kurie nesusituokę ilgą laiką gyveno kartu, gali paveldėti vienas kito turtą kaip sutuoktiniai, tačiau tik tuo atveju, jeigu nėra priežasčių, dėl kurių jų santuokos nebūtų galima pripažinti negaliojančia. Šie asmenys paveldi paveldėjimo eilės tvarka, pagal kurią pirmenybės teisę paveldėti turi artimesnės, o ne tolimesnės giminystės linijos įpėdiniai (Paveldėjimo įstatymo 10 straipsnis).

Pirmos eilės įpėdiniai

Pirma eile lygiomis dalimis palikimą paveldi mirusiojo palikuonys ir sutuoktiniai, kurie turi pirmenybės teisę visų kitų įpėdinių atžvilgiu (Paveldėjimo įstatymo 11 straipsnis).

Remiantis *per stirpes* palikimo paskirstymo principu, palikimo dalį, kuri pirmiausia atitektų asmeniui, jeigu jis pergyventų testatorių, lygiomis dalimis paveldi tokio asmens vaikai (testatoriaus vaikaičiai). Jeigu kuris nors vaikaitis miršta anksčiau nei testatorius, palikimo dalį, kuri jiems atitektų, jeigu jie būtų gyvi testatoriaus mirties metu, lygiomis dalimis paveldi to vaikaitio vaikai (testatoriaus provaikaičiai). Ši paveldėjimo eilės tvarka tęsiama iki paskutinio testatoriaus palikuonio (Paveldėjimo įstatymo 12 straipsnis).

Jeigu testatoriaus sutuoktinis neturi pragyvenimui reikalingų lėšų ir paveldi kartu su kitais pirmos eilės įpėdiniais, teismas sutuoktinio prašymu gali nuspręsti, kad sutuoktinis taip pat turi paveldėti dalį tos palikimo dalies, kurią pagal įstatymą turėjo paveldėti kiti sutuoktinio įpėdiniai. Sutuoktinis gali prašyti padidinti jo palikimo dalį sumažinant visų arba konkrečių įpėdinių palikimo dalį. Teismas gali nuspręsti, kad sutuoktinis turi paveldėti visą palikimą, jeigu to palikimo vertė yra tokia maža, kad sutuoktinis patirtų sunkumų, jeigu ji būtų padalijama (Paveldėjimo įstatymo 13 straipsnio 1 dalis).

Jeigu kiti pirmos eilės įpėdiniai, kurie neturi pragyvenimui reikalingų lėšų, paveldi kartu su testatoriaus sutuoktiniu, teismas jų prašymu gali nuspręsti, kad jie taip pat turi paveldėti dalį tos palikimo dalies, kurią pagal įstatymą turėjo paveldėti sutuoktinis. Visi arba atskiri įpėdiniai gali prašyti padidinti jų palikimo dalį sutuoktinio palikimo dalies sąskaita (Paveldėjimo įstatymo 13 straipsnio 2 dalis).

Atskiri įpėdiniai, kurie neturi pragyvenimui reikalingų lėšų, taip pat gali prašyti padidinti jų paveldimo palikimo dalį sumažinant kitų įpėdinių palikimo dalį (Paveldėjimo įstatymo 13 straipsnio 3 dalis).

Teismas gali nuspręsti, kad visi arba atskiri įpėdiniai turi paveldėti visą palikimą, jeigu to palikimo vertė yra tokia maža, kad jie patirtų sunkumų, jeigu ji būtų padalijama (Paveldėjimo įstatymo 13 straipsnio 4 dalis).

Priimdamas sprendimą dėl pirmiau nurodytų prašymų padidinti arba sumažinti palikimo dalį, teismas tinkamai atsižvelgia į visas bylos aplinkybes, visų pirma įpėdinių materialinę padėtį ir gebėjimą užsiimti pelninga veikla, ir palikimo vertę (Paveldėjimo įstatymo 13 straipsnio 5 dalis).

Antros eilės įpėdiniai

Antra eile mirusiojo, kuris neturi gyvų palikuonių, palikimą paveldi jo tėvai ir sutuoktinis. Pusę mirusiojo palikimo lygiomis dalimis paveldi jo tėvai, o likusią pusę – sutuoktinis. Jeigu mirusysis neturi gyvo sutuoktinio, jo tėvai lygiomis dalimis paveldi visą palikimą (Paveldėjimo įstatymo 14 straipsnis).

Jeigu kuris nors iš testatoriaus tėvų miršta anksčiau nei testatorius, palikimo dalį, kuri atitektų tam tėvui (motinai), jeigu jis (ji) būtų pergyvenęs (-usi) testatorių, remiantis *per stirpes* palikimo padalijimo principu paveldi to tėvo (motinos) vaikai (t. y. testatoriaus broliai ir seserys), jo vaikaičiai ir provaikaičiai ir tolimesni palikuonys laikantis taisyklių, taikomų tais atvejais, kai vaikai ir kiti palikuonys paveldi mirusiojo palikimą (Paveldėjimo įstatymo 15 straipsnio 1 dalis).

Jeigu abu testatoriaus tėvai miršta anksčiau nei testatorius, tą palikimo dalį, kuri atitektų kiekvienam iš jų, jeigu jie būtų pergyvenę testatorių, paveldi jo palikuonys: tėvo dalį paveldi tėvo palikuonys, o motinos dalį – motinos palikuonys. Visais atvejais testatoriaus pusbroliai ir pusseserės iš tėvo pusės lygiomis dalimis paveldi tėvo palikimo dalį, pusbroliai ir pusseserės iš motinos pusės lygiomis dalimis paveldi motinos palikimo dalį, o broliai ir seserys tėvui priklausančią palikimo dalį lygiomis dalimis paveldi kartu su pusbroliais ir pusseserėmis iš tėvo pusės ir pusbroliais ir pusseserėmis iš motinos pusės (Paveldėjimo įstatymo 15 straipsnio 2 ir 3 dalys).

Jeigu kuris nors iš testatoriaus tėvų, neturintis palikuonių, miršta anksčiau nei testatorius, tą palikimo dalį, kuri atitektų tam tėvui (motinai), jeigu jis (ji) būtų pergyvenęs (-usi) testatorių, paveldi kitas tėvas (motina). Jeigu tas tėvas (motina) taip pat miršta anksčiau nei testatorius, to tėvo (motinos) palikuonys paveldi tą palikimo dalį, kurią paveldėtų kitas tėvas (motina) (Paveldėjimo įstatymo 15 straipsnis). Jeigu abu tėvai miršta anksčiau nei testatorius ir nė vienas neturi jokių palikuonių, visą palikimą paveldi testatorių pergyvenęs sutuoktinis (Paveldėjimo įstatymo 16 ir 17 straipsniai).

Trečios eilės įpėdiniai

Jeigu nėra nė vieno asmens, kuris gali paveldėti palikimą pirma arba antra eile, palikimą paveldi trečios eilės įpėdiniai.

Trečia eile mirusiojo, kuris neturi palikuonių arba tėvų ir šie palikuonys ir tėvai neturi jokių palikuonių arba sutuoktinio, palikimą paveldi mirusiojo seneliai ir senelės. Pusę palikimo paveldi senelis ir senelė iš tėvo pusės, o kitą pusę – senelis ir senelė iš motinos pusės (Paveldėjimo įstatymo 18 straipsnis).

Tos pačios pusės senelė ir senelis palikimą paveldi lygiomis dalimis. Jeigu kuris nors testatoriaus aukštutinės linijos giminaitis iš vienos pusės miršta anksčiau nei testatorius, palikimo dalį, kuri atitektų tam aukštutinės linijos giminaičiui, jeigu jis būtų pergyvenęs testatorių, paveldi to aukštutinės linijos giminaičio vaikai, vaikaičiai ir tolimesni palikuonys laikantis taisyklių, taikomų tais atvejais, kai vaikai ir kiti palikuonys paveldi mirusiojo palikimą. Atsižvelgiant į visus kitus asmenis, taisyklės, pagal kurias palikimą paveldi testatoriaus tėvai ir jų palikuonys (Paveldėjimo įstatymo 19 straipsnis), taikomos senelio ir senelės iš vienos pusės ir jų palikuonių paveldėjimo teisei.

Jeigu senelis ir senelė iš vienos pusės miršta anksčiau nei testatorius ir neturi jokių palikuonių, tą palikimo dalį, kuri jiems atitektų, jeigu jie būtų pergyvenę testatorių, paveldi senelis ir senelė iš vienos pusės ir jų vaikai, vaikaičiai ir tolimesni palikuonys, kaip nustatyta Paveldėjimo įstatymo 19 straipsnyje (Paveldėjimo įstatymo 20 straipsnis).

5 Kokia institucija kompetentinga:

5.1 spręsti paveldėjimo klausimus?

Oficialaus testamento patvirtinimo klausimus sprendžia Slovėnijos Respublikos teismai, o dalykinę jurisdikciją spręsti tokius klausimus turi vietos teismas (*okrajno sodišče*).

5.2 priimti pareiškimą dėl paveldėjimo atsisakymo arba priėmimo?

Oficialaus testamento patvirtinimo bylą nagrinėjantis teismas.

5.3 priimti pareiškimą dėl testamentinės išskirtinės priėmimo arba atsisakymo?

Oficialaus testamento patvirtinimo bylą nagrinėjantis teismas.

5.4 priimti pareiškimą dėl privalomosios palikimo dalies priėmimo arba atsisakymo?

Oficialaus testamento patvirtinimo bylą nagrinėjantis teismas.

6 Trumpai aprašykite nacionalinės teisės procedūrą, pagal kurią sprendžiami paveldėjimo klausimai, įskaitant turto realizavimo ir padalijimo klausimus (taip pat nurodykite, ar paveldėjimo procedūrą turi pradėti teismas ar kita kompetentinga institucija, ar ji pradedama automatiškai).

Mirus asmeniui arba jį paskelbus mirusiu, už mirties registravimo faktą mirčių registre atsakingas pareigūnas per 30 dienų nusiunčia oficialaus testamento patvirtinimo bylą nagrinėjančiam teismui mirties liudijimą (Paveldėjimo įstatymo 179 straipsnio 1 dalis).

Procedūra pradedama *ex officio* teismui gavus mirties liudijimą.

Jeigu mirties liudijime nurodyta, kad mirusysis nepaliko jokio palikimo, oficialaus testamento patvirtinimo bylą nagrinėjantis teismas nusprendžia nenagrinėti oficialaus testamento patvirtinimo bylos; teismas tokį pat sprendimą priima, jeigu mirusysis paliko tik kilnojamąjį turtą ir nė vienas iš paveldėjimo teisę turinčių asmenų neprašo rengti bylos nagrinėjimą (Paveldėjimo įstatymo 203 straipsnio 1 ir 2 dalys). Visais kitais atvejais teismas priima sprendimą nagrinėti oficialaus testamento patvirtinimo bylą. Oficialaus testamento patvirtinimo byloje teismas nustato mirusiojo įpėdinius, palikimą sudarantį turtą ir įpėdinių, testamentinės išskirtinės gavėjų ir kitų asmenų teises, kylančias iš palikimo (Paveldėjimo įstatymo 162 straipsnis).

Oficialaus testamento patvirtinimo byla iš esmės yra ne ginčo tvarka nagrinėjama byla. Jeigu šalys ginčija kurį nors iš faktų, nuo kurių priklauso jų teisės, teismas sustabdo oficialaus testamento patvirtinimo bylos nagrinėjimą ir nurodo šalims pareikšti civilinį ieškinį arba pradėti administracinę procedūrą (Paveldėjimo įstatymo 210 straipsnio 1 dalis).

Nustatęs asmenis, turinčius teisę į palikimą, teismas paskelbia juos įpėdiniais ir šiuo tikslu priima sprendimą dėl paveldėjimo (Paveldėjimo įstatymo 214 straipsnio 1 dalis). Sprendimas dėl paveldėjimo įteikiamas visiems įpėdiniais ir testamentinės išskirtinės gavėjams, taip pat asmenims, kurie bylos nagrinėjimo metu pareiškė su palikimu susijusį reikalavimą (Paveldėjimo įstatymo 215 straipsnio 1 dalis).

Įsiteisėjus sprendimui dėl paveldėjimo, teismas nurodo padaryti reikalingus įrašus žemės kadastrė.

Bet kuris įpėdinis gali bet kuriuo metu prašyti padalyti palikimą, tačiau negali to daryti netinkamu laiku. Šiai teisei netaikomi jokie senaties terminai. Susitarimas, kuriuo įpėdinis atsisako savo teisės padalyti palikimą, negalioja, kaip ir bet kokia testamento nuostata, kuria draudžiama dalyti palikimą arba toks padalijimas ribojamas (Paveldėjimo įstatymo 144 straipsnis). Paveldėjimo įstatyme nėra jokių nuostatų, kuriomis būtų reglamentuojamas palikimo padalijimo tvarkos įgyvendinimas; šis klausimas reglamentuojamas Nuosavybės kodekso nuostatomis, susijusiomis su bendrosios nuosavybės padalijimu. Tai reiškia, kad palikimas yra kelių įpėdinių bendroji nuosavybė. Keletas įpėdinių gali susitarimu nustatyti palikimo padalijimo tvarką. Jeigu jie negali pasiekti susitarimo, teismas ne ginčo tvarka priima sprendimą dėl palikimo padalijimo būdo. Jeigu visi įpėdiniai siūlo padalyti palikimą ir padalijimo būdą sudarydami susitarimą oficialaus testamento patvirtinimo bylos metu, teismas sprendime dėl paveldėjimo pateikia nuorodą į šį susitarimą (Paveldėjimo įstatymo 214 straipsnio 3 dalis).

7 Kaip ir kada asmuo tampa įpėdiniu ir testamentinės išskirtinės gavėju?

Paveldėjimo įstatyme nustatyta, kad mirusiojo palikimas pagal įstatymą pereina įpėdiniais (*ipso iure*) testatoriaus mirties metu (Paveldėjimo įstatymo 132 straipsnis). Todėl sprendimas dėl paveldėjimo, kuriuo teismas paskelbia įpėdinius baigęs nagrinėti oficialaus testamento patvirtinimo bylą, yra tik deklaratyvus pobūdžio.

Testamentinės išskirtinės gavėjas mirus testatoriui taip pat įgyja testamentinę išskirtinę, išskyrus atvejus, kai testamentinei išskirtinei taikomos sąlygos arba konkretus terminas; šiuo atveju testamentinės išskirtinės gavėjas testamentinę išskirtinę gauna, kai įgyvendinama ta sąlyga arba sueina minėtas terminas. Testamentinės išskirtinės įgijimas reiškia, kad testamentinės išskirtinės gavėjas gali prašyti įgyvendinti testamentinės išskirtinės sąlygas. Nuosavybės teisė testamentinės išskirtinės gavėjui pereina taikant Nuosavybės kodekso nuostatas.

8 Ar įpėdiniai atsako už mirusiojo skolas, ir jei taip, kokiomis sąlygomis?

Taip. Tačiau ši atsakomybė yra ribota. Įpėdinis atsako už testatoriaus skolas tik paveldėto turto verte. Jeigu įpėdinių yra daugiau nei vienas, jie už testatoriaus skolas atsako solidariai, t. y. kiekvienas atsako savo atitinkama palikimo dalies verte, nepaisant to, ar turtas buvo faktiškai padalytas. Kalbant apie įpėdiniais priklausančio palikimo padalijimui taikomus vidaus koeficientus, skolos gražinamos proporcingai jų palikimo dalims, išskyrus atvejus, kai testamente nustatyta kitaip (Paveldėjimo įstatymo 142 straipsnis).

Įpėdinis, kuris atsisakė savo palikimo dalies, neatsako už testatoriaus skolas (Paveldėjimo įstatymo 142 straipsnio 2 dalis).

9 Kokių dokumentų ir (arba) informacijos paprastai reikalaujama registruojant nekilnojamąjį turtą?

Žemės kadastro teismas sprendimą dėl to, ar, remiantis dokumentais, kuriais įrodomas teisės, dėl kurios reikia padaryti įrašą, įgijimo teisinis pagrindas, galima padaryti įrašą, priima tuo atveju, jeigu tenkinamos kitos įstatyme nustatytos sąlygos.

Įrašo apie paveldimą nekilnojamąjį turtą pagrindas yra įsiteisėjęs galutinis oficialaus testamentu patvirtinimo byloje priimtas sprendimas dėl paveldėjimo (Žemės kadastro įstatymo (ZZK-1) 40 straipsnio 1 dalies 6 punktas). Žemės kadastro teismas sprendimą dėl įpėdinio nuosavybės teisės įrašymo į žemės kadastrą priima *ex officio*, vadovaudamasis įsiteisėjusiu galutiniu sprendimu dėl paveldėjimo.

9.1 Ar administratorius skiriamas privalomai arba privalomai to paprašius? Jei jis skiriamas privalomai arba privalomai to paprašius, kokių veiksmų tam reikia imtis?

Privalomo reikalavimo paskirti palikimo administratorių nėra;

iš esmės iki to laiko, kai palikimas padalijamas, įpėdiniai jį administruoja ir juo disponuoja kartu. Palikimą galima perduoti valdyti konkrečiam administratoriui, jeigu dėl to sutaria įpėdiniai. Jeigu įpėdiniai negali pasiekti susitarimo dėl palikimo administravimo, teismas bet kurio įpėdinio prašymu paskiria administratorių, kuris palikimą administruoja visų įpėdinių vardu arba nustato palikimo dalį, kurią kiekvienas įpėdinis administruoja savarankiškai (Paveldėjimo įstatymo 145 straipsnis).

Testatorius testamentu gali paskirti vieną arba daugiau asmenų, kurie veikia kaip testamentu vykdytojai (Paveldėjimo įstatymo 95 straipsnio 1 dalis). Testamentu vykdytojas, be kita ko, administruoja palikimą (Paveldėjimo įstatymo 96 straipsnio 1 dalis).

9.2 Kas įgaliotas vykdyti mirusiojo paskutinę valią ir (arba) administruoti turtą?

Testatorius testamentu gali paskirti vieną arba daugiau asmenų, kurie veikia kaip testamentu vykdytojai (Paveldėjimo įstatymo 95 straipsnio 1 dalis). Išskyrus atvejus, kai testatorius nurodė kitaip, testamentu vykdytojas visų pirma turi pareigą tinkamai rūpintis administruojamu turtu, dalyvauti grąžinant skolas ir vykdant testamentines išskirtines ir, svarbiausia, vykdyti testamentą taip, kaip to pageidavo testatorius (Paveldėjimo įstatymo 96 straipsnio 1 dalis). Jeigu testamentu nepaskirtas nė vienas testamentu vykdytojas, įpėdiniai, kurie kartu administruoja palikimą, iki jo padalijimo gali paskirti konkretų administratorių, kuris administruotų palikimą. Jeigu įpėdiniai negali pasiekti susitarimo dėl palikimo administravimo, teismas bet kurio įpėdinio prašymu paskiria administratorių, kuris palikimą administruoja visų įpėdinių vardu arba nustato palikimo dalį, kurią kiekvienas įpėdinis administruoja savarankiškai (Paveldėjimo įstatymo 145 straipsnis).

9.3 Kokie yra administratorių įgaliojimai?

Jeigu testatorius testamentu paskyrė testamentu vykdytoją, tame testamente taip pat nustatomos testamentu vykdytojo pareigos.

Išskyrus atvejus, kai testatorius nustatė kitaip, taikomi toliau įstatyme nustatyti reikalavimai (Paveldėjimo įstatymo 96 straipsnio 1 dalis):

- testamentu vykdytojas privalo tinkamai rūpintis palikimu. Visų pirma jis privalo pasirūpinti visomis draudimo priemonėmis, palikimo apyrašo sudarymu ir vertinimu (Paveldėjimo įstatymo 184 straipsnis) ir konkrečių kilnojamųjų daiktų saugojimu (Paveldėjimo įstatymo 190 ir 191 straipsniai);
- testamentu vykdytojas privalo administruoti palikimą, kai įprastas administravimas taip pat reiškia disponavimą atskirais palikimo daiktais. Savo funkcijų vykdymo laikotarpiu testamentu vykdytojas neleidžia nė vienam įpėdiniui administruoti palikimo ir disponuoti palikimo daiktais;
- testamentu vykdytojas privalo užtikrinti, kad testatoriaus skolas būtų grąžintos, o visos testamentinės išskirtinės sąlygos įgyvendintos ir užduotys (pareigos) įvykdytos;
- testamentu vykdytojas privalo užtikrinti, kad testamentas būtų vykdomas taip, kaip to pageidavo testatorius (žr. prof. K. Zupančič, prof. V. Žnidaršič Skubic, *Dedno pravo (Paveldėjimo teisė), Uradni list*, 2009, p. 170–171).

Jeigu yra daugiau nei vienas testamentu vykdytojas, jiems patikėtas pareigas jie vykdo bendrai, išskyrus atvejus, kai testatorius nustatė kitaip (Paveldėjimo įstatymo 96 straipsnio 2 dalis). Testamentu vykdytojas privalo teismui teikti savo darbo ataskaitą ir turi teisę, kad būtų atlygintos jo išlaidos, ir gauti atlyginimą, kuris mokamas iš teismo sprendimu patvirtintos turimos palikimo dalies (Paveldėjimo įstatymo 97 straipsnis).

Jeigu testamentu nepaskirtas nė vienas testamentu vykdytojas, įpėdiniai, kurie kartu administruoja palikimą, iki jo padalijimo gali paskirti konkretų administratorių, kuris administruotų palikimą. Jeigu įpėdiniai negali pasiekti susitarimo dėl palikimo administravimo, teismas bet kurio įpėdinio prašymu paskiria administratorių, kuris palikimą administruoja visų įpėdinių vardu arba nustato palikimo dalį, kurią kiekvienas įpėdinis administruoja savarankiškai (Paveldėjimo įstatymo 145 straipsnis).

10 Kokie dokumentai vykdant paveldėjimo procedūrą ar ją užbaigus pagal nacionalinę teisę paprastai išduodami paveldėtojų statusui ir teisėms patvirtinti? Ar jie turi konkrečią įrodomąją galią?

Baigęs nagrinėti oficialaus testamentu patvirtinimo bylą, teismas priima sprendimą dėl paveldėjimo, kuriuo byla išsprendžiama iš esmės. Sprendimu nustatomas palikimo dydis ir paskelbiami įpėdiniai ir testamentinės išskirtinės gavėjai, taip pat visi kiti asmenys, turintys teisę į palikimo dalį. Pagal Paveldėjimo įstatymą sprendime dėl paveldėjimo būtina pateikti šiuos duomenis (214 straipsnio 2 dalis):

1. mirusiojo pavardę ir vardą (taip pat ankstesnę pavardę) ir jo tėvo vardą, mirusiojo profesiją, gimimo datą ir pilietybę ir, jeigu mirusysis buvo susituokusi moteris, mergautinę pavardę;
2. nekilnojamojo turto, įskaitant žemės kadastro duomenis, sąrašą ir kilnojamojo turto, įskaitant nuorodą į apyrašą, sąrašą;
3. įpėdinio pavardę, vardą, profesiją ir nuolatinę gyvenamąją vietą, įpėdinio ir testatoriaus ryšį, tai, ar įpėdinis paveldi pagal įstatymą, ar pagal testamentą, ir, jeigu yra daugiau nei vienas įpėdinis, atitinkamas jų palikimo dalis;
4. ar įpėdinio nustatymo procedūra buvo sustabdyta;
5. ar įpėdinio teisė buvo sustabdyta dėl to, kad dar nesuėjo atitinkamas terminas arba ši teisė ribojama konkrečiu terminu, buvo sustabdyta dėl to, kad nebuvo įgyvendinta sąlyga arba jos įgyvendinimas priklauso nuo konkrečios sąlygos arba užduoties, kurią galima laikyti konkrečia sąlyga, arba yra ribojama uzufukto teise ir kieno naudai;
6. asmenų, turinčių teisę į testamentinę išskirtinę, uzufuktą arba bet kurią kitą iš palikimo kylančią teisę, pavardę, vardą, profesiją ir nuolatinę gyvenamąją vietą, įskaitant šios teisės aprašymą.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 24/06/2016